

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅSDIREKTIV 2009/123/EF

2018/EØS/18/18

av 21. oktober 2009

om endring av direktiv 2005/35/EF om forurensning fra skip og om innføring av sanksjoner for overtredelse(*)

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 80 nr. 2,

under henvisning til forslag fra Kommissjonen,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité⁽¹⁾,

etter samråd med Regionkomiteen,

etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251⁽²⁾ og

ut fra følgende betraktninger:

1) Formålet med direktiv 2005/35/EF⁽³⁾ og med dette direktiv er en tilnærming når det gjelder definisjonene av ulovlig forurensning fra skip begått av fysiske eller juridiske personer, omfanget av deres ansvar og den strafferettslige arten av de sanksjoner som kan ilegges fysiske personer for slike straffbare forhold.

2) Den 23. oktober 2007 opphevet⁽⁴⁾ De europeiske fellesskaps domstol Rådets rammebeslutning 2005/667/JHA av 12. juli 2005 om skjerping av de strafferettslige rammer med henblikk på håndheving av regelverket for å hindre forurensning fra skip⁽⁵⁾, som hadde utfyllt direktiv 2005/35/EF med strafferettslige tiltak. Dette direktiv bør fylle det juridiske tomrommet som oppstod som følge av denne dommen.

3) Strafferettslige sanksjoner, som uttrykker samfunnets fordømmelse på en annen måte enn administrative sanksjoner, styrker etterlevelsen av gjeldende regelverk om forurensning fra skip og bør være tilstrekkelig strenge til å avskrekke alle potensielle forurenserne fra å bryte disse reglene.

4) Det er allerede vedtatt et enhetlig regelverk på EU-plan for å øke sjøsikkerheten og bidra til å forebygge forurensning fra skip. Det relevante regelverket er rettet til flaggstater, redere og befraktere, klassifikasjonsselskaper, havnestater og kyststater. Det nåværende sanksjonssystemet for ulovlige utslipp av forurensende stoffer fra skip, som utfyller nevnte regelverk, bør styrkes ytterligere ved at det innføres strafferettslige sanksjoner.

5) Felles regler for strafferettslige sanksjoner gjør det mulig å bruke mer effektive etterforskningsmetoder og å oppnå et effektivt samarbeid på nasjonalt plan og mellom medlemsstatene.

6) Medlemsstatene bør også overfor juridiske personer i hele Fellesskapet anvende sanksjoner som er virkningsfulle, står i forhold til overtredelsen og virker avskrekkende, ettersom ulovlig forurensning fra skip ofte begås i juridiske personers interesse eller til deres fordel.

7) Det bør ikke være andre unntak fra anvendelsen av direktiv 2005/35/EF enn de unntakene som er fastsatt i dette direktiv. Visse kategorier av fysiske og juridiske personer, så som lasteiere eller klassifikasjonsselskaper, bør derfor omfattes av nevnte direktivs virkeområde.

8) Dette direktiv bør forplikte medlemsstatene til å fastsette strafferettslige sanksjoner i sin nasjonale lovgivning for de utslipp av forurensende stoffer som omfattes av dette direktiv. Dette direktiv bør ikke skape noen forpliktelse til å anvende slike sanksjoner eller andre straffetiltak i enkeltsaker.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 280 av 27.10.2009, s. 52, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 188/2015 av 10. juli 2015 om endring av EØS-avtalens vedlegg XIII (Transport), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 3 av 12.1.2017, s. 18.

⁽¹⁾ EUT C 77 av 31.3.2009, s. 69.

⁽²⁾ Europaparlamentsuttalelse av 5. mai 2009 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 14. september 2009.

⁽³⁾ EUT L 255 av 30.9.2005, s. 11.

⁽⁴⁾ Sak C-440/05, Kommissjonen mot Rådet, samling av Domstolens avgjørelser [2007] I-9097.

⁽⁵⁾ EUT L 255 av 30.9.2005, s. 164.

9) I henhold til dette direktiv bør ulovlige utslipp av forurensende stoffer fra skip anses som straffbare forhold dersom de er forsettlig eller skyldes uforsiktighet eller grov uaktsomhet og forårsaker forringelse av vannkvaliteten. Tilfeller av ulovlige utslipp av forurensende stoffer fra skip som er mindre alvorlige og ikke forårsaker forringelse av vannkvaliteten, behøver ikke anses som straffbare forhold. I henhold til dette direktiv bør slike utslipp betegnes som mindre alvorlige tilfeller.

10) På bakgrunn av behovet for å sikre et høyt nivå av sikkerhet og miljøvern i sjøtransportsektoren og behovet for å sikre virkningen av prinsippet om at forurenseren betaler for den skade som påføres miljøet, bør gjentatte mindre alvorlig tilfeller som ikke enkeltvis, men samlet forårsaker forringelse av vannkvaliteten, anses som et straffbart forhold.

11) Dette direktiv berører ikke andre ansvarsordninger for skader forårsaket av forurensning fra skip som er fastsatt i fellesskapsretten, nasjonal lovgivning eller folkeretten.

12) Domsmyndighet i straffbare forhold bør fastsettes i samsvar med medlemsstatenes nasjonale lovgivning og i samsvar med deres forpliktelser i henhold til folkeretten.

13) Medlemsstatene bør holde Kommisjonen underrettet om gjennomføringen av dette direktiv, slik at den kan vurdere virkningene av det.

14) Ettersom målene for dette direktiv ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene alene og derfor på grunn av den skade på tvers av landegrensene som den aktuelle atferden kan forårsake, og tiltakets omfang og virkninger bedre kan nås på fellesskapsplan, kan Fellesskapet treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i traktatens artikkel 5. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går dette direktiv ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå disse målene.

15) Dette direktiv er forenlig med de grunnleggende rettigheter og de prinsipper som er anerkjent i artikkel 6 i traktaten om Den europeiske union og i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter.

16) I samsvar med nr. 34 i den tverrinstitusjonelle avtalen om bedre regelverksutforming⁽¹⁾ oppfordres medlemsstatene til, for eget formål og i Fellesskapets interesse,

å utarbeide og offentliggjøre egne tabeller som så langt det er mulig viser sammenhengen mellom dette direktiv og innarbeidingstiltakene.

17) Direktiv 2005/35/EF bør derfor endres —

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

Endringer av direktiv 2005/35/EF

I direktiv 2005/35/EF gjøres følgende endringer:

1. Tittelen skal lyde:

«Europaparlaments- og rådsdirektiv om forurensning fra skip og om innføring av sanksjoner, herunder strafferettslige sanksjoner, for ulovlig forurensning»

2. Artikkel 1 nr. 1 skal lyde:

«1. Formålet med dette direktiv er å innarbeide internasjonale bestemmelser om forurensning fra skip i Fellesskapets regelverk og sikre at personer som er ansvarlige for utslipp av forurensende stoffer, blir ilagt passende sanksjoner, herunder strafferettslige sanksjoner, for å bedre sjøsikkerheten og styrke vernet av havmiljøet mot forurensning fra skip.»

3. I artikkel 2 skal nytt nummer lyde:

«5. «juridisk person» ethvert rettssubjekt som har denne status i henhold til gjeldende nasjonal lovgivning, med unntak av statene selv, offentlige organer under utøvelsen av offentlig myndighet samt offentlige internasjonale organisasjoner.»

4. Artikkel 4 og 5 skal lyde:

«Artikkel 4

Overtredelser

1. Medlemsstatene skal sørge for at utslipp i områdene nevnt i artikkel 3 nr. 1 av forurensende stoffer fra skip, herunder mindre alvorlige tilfeller av slike utslipp, anses som overtredelser dersom de er forsettlig eller skyldes uforsiktighet eller grov uaktsomhet.

2. Hver medlemsstat skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at enhver fysisk eller juridisk person som har begått en overtredelse i henhold til nr. 1, kan holdes ansvarlig for dette.

⁽¹⁾ EUT C 321 av 31.12.2003, s. 1.

*Artikkel 5***Unntak**

1. Et utslipp av forurensende stoffer i et av områdene nevnt i artikkel 3 nr. 1 skal ikke anses som en overtredelse dersom det oppfyller vilkårene fastsatt i regel 15, 34, 4.1 eller 4.3 i vedlegg I eller i regel 13, 3.1.1 eller 3.1.3 i vedlegg II til MARPOL 73/78.

2. Et utslipp av forurensende stoffer i områdene nevnt i artikkel 3 nr. 1 bokstav c)–e) skal ikke anses som en overtredelse fra eierens, skipsførerens eller besetningens side dersom det oppfyller vilkårene fastsatt i regel 4.2 i vedlegg I eller i regel 3.1.2 i vedlegg II til MARPOL 73/78.»

5. Etter artikkel 5 tilføyes følgende artikler:

*«Artikkel 5a***Straffbare forhold**

1. Medlemsstatene skal sørge for at overtredelser i henhold til artikkel 4 og 5 anses som straffbare forhold.

2. Nr. 1 får ikke anvendelse på mindre alvorlige tilfeller der handlingen ikke forårsaker forringelse av vannkvaliteten.

3. Gjentatte mindre alvorlige tilfeller som ikke enkeltvis, men samlet forårsaker forringelse av vannkvaliteten, skal anses som et straffbart forhold dersom de er forsettlig eller skyldes uforsiktighet eller grov uaktsomhet.

*Artikkel 5b***Tilskyndelse og medvirkning**

Medlemsstatene skal sørge for at tilskyndelse eller medvirkning til en forsettlig overtredelse som nevnt i artikkel 5a nr. 1 og 3 utgjør en straffbar handling.»

6. Artikkel 8 skal lyde:

*«Artikkel 8***Sanksjoner**

Hver medlemsstat skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at overtredelser i henhold til artikkel 4 og 5 kan straffes med sanksjoner som er virkningsfulle, står i forhold til overtredelsen og virker avskrekkende.»

7. Etter artikkel 8 tilføyes følgende artikler:

*«Artikkel 8a***Sanksjoner overfor fysiske personer**

Hver medlemsstat skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at overtredelsene nevnt i artikkel 5a nr. 1 og 3 og artikkel 5b kan straffes med strafferettslige sanksjoner som er virkningsfulle, står i forhold til overtredelsen og virker avskrekkende.

*Artikkel 8b***Juridiske personers ansvar**

1. Hver medlemsstat skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at juridiske personer kan holdes ansvarlige for straffbare forhold nevnt i artikkel 5a nr. 1 og 3 og artikkel 5b som begås til deres fordel av en fysisk person som handler alene eller som del av et organ under den juridiske personen, og som har en ledende stilling hos den juridiske personen, basert på

- fullmakt til å representere den juridiske personen,
- myndighet til å treffe beslutninger på vegne av den juridiske personen, eller
- myndighet til å utøve kontroll innenfor den juridiske personen.

2. Hver medlemsstat skal også sørge for at en juridisk person kan holdes ansvarlig dersom manglende tilsyn eller kontroll fra en fysisk person som nevnt i nr. 1 har gjort det mulig for en fysisk person under den juridiske personens myndighet å begå et straffbart forhold som nevnt i artikkel 5a nr. 1 og 3 og artikkel 5b til fordel for den juridiske personen.

3. En juridisk persons ansvar etter nr. 1 og 2 skal ikke utelukke straffeforfølgning mot en fysisk person som begår, tilskynder eller medvirker til straffbare handlinger som nevnt i artikkel 5a nr. 1 og 3 og artikkel 5b.

*Artikkel 8c***Sanksjoner overfor juridiske personer**

Hver medlemsstat skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at en juridisk person som holdes ansvarlig i henhold til artikkel 8b, kan straffes med sanksjoner som er virkningsfulle, står i forhold til overtredelsen og virker avskrekkende.»

*Artikkel 2***Innarbeiding i nasjonal lovgivning**

Medlemsstatene skal innen 16. november 2010 sette i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart oversende Kommisjonen teksten til disse bestemmelsene.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

Artikkel 3

Ikrafttredelse

Dette direktiv trer i kraft den 20. dag etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 4

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Strasbourg, 21. oktober 2009.

For Europaparlamentet

J. BUZEK

President

For Rådet

C. MALMSTRÖM

Formann
